

Karcsika

Oláh Borbála vagyok, a lánykori nevem Hornyik, 1942. november 17-én születtem. Apám kilencszázötös vót, az én apámnak a legöregebb testvérije, a Hornyik Jóska bátyya meg a nyócszázás évek végén született. A Hatrongyosba, a sarkon vót a háza, ahogy a Hatrongyosbú fordulunk ki a Tullabarára. Mink meg a Halpiacon laktunk, a Csévári bóttya felé, nem messze őrülük. Gyerekkoromba húzott a szívem oda, a bátyyáékho. Nagyon jó vót játszani, minden meg vót engedve. Karácsonkó teleszór-ták a konyhát szalmával, a bátyya beüt a kemence mellé, oszt nézte, hogy mink hogy bukfencezünk. Nálunk má ilyesmi nem vót. Nálunk is tettek be szalmábú vagy szénábú báránykát az asztal alá, meg szakajtóba babot, de a szobát nem terítették le szalmával. Nagyon jó vót ott. Amikor én odamentem, amire visszaemlékszek, akkor má a Karcsika ott vót. De hogy pontosan melyik évbe láttam előssző, azt nem tudom.

Akkoriba minden embert, a magyarokat, elhajtották kényszermunkára. Sokan három éccakát is feküdtek az ujvidéki vágóhíd betonján, mire eldöntötték, hogy mi lesz a sorsuk. Jóska bátya nem vót lógeros, de minden másnap ki lett hajtva munkára Járekra. Az ő dóga vót, hogy járja a járeki utcákat, és parasztkocsin kiszállítsa a halottakat oda, ahun aztán eltemették őket. Rengeteg vót a halott. Vót neki a kocsin olyan bőrüles, vesszőbű vót fonyva, olyan vót, mind egy vesszőláda, vót neki olyan főnyitható teteje. Oszt amikó rakták fő a halottakat, a Jóska bátyyám észrevette, hogy a halottak közt egy kisgyerek még él, oszt akkó betette abba az ülésbe, oszt kilopta a lógerbú.

Kísűbb, mikó kártyáztak, hallottam, hogy így az emberek kérdezték tüle, hogy Jóska, hogy merted elhozni, nem fété a partizántú? Oszt aszonta: „Hát megvártam, még elment a partizán pisáni, oszt gyorsan elgyuktam a gyereket.” Így hozta haza. Előbb ángyi nagyon sírt, mer

hogy baj lesz, hogy agyonütnek bennünket érte. De ő azt mondta, nem bánom, üssönek agyon, de én ezt nem birtam látni, nem hagyhattam, hogy élve eltemessék.

Így kerűt Karcsika Temerínbe, a Hatrongyosba. Azt gondolom, ez negyvenötbe vagy negyvenhatba lehetett. Aztán hát főcsiperedett. Körülbelű egyforma nagyocskák vótunk vele. A bátyya, hát, ugye, az ő gyerekei má mind fölnyöttek akkorra, nagyon szerette. Emlíkszek, csinát neki deszkábú meg komlódrótbú olyan, amin lehetett csuszkáni a jégen, elő még kórmánya is vót, hogy is híjják? Fakutyát. Az első útján mingyá beszakadt a jégbe ott a híd meg a Dzsáver tanyája közt. Mer ára vót a legjobb játszani, ott vót a nagy domb, ott szánkóztunk.

A szüleim kísűbb úgy mondták, hát, ugye, akkó én még kicsi vótam, hogy a bátyyát bevitték, ráncigáták, a közsínházára, mer megtudták, hogy ott az a gyerek. Emlíkszek rá, hogy eccé, mikó odamentem hozzájuk, gubbasztva, összehúzóckodva út Jóska bátyya a kemencepatkán a sarokba, tiszta kik vót a keze, meg kik putyú vót a homlokán. De csak kísűbb tudtam meg, hogy mijé. Hogy hát megverték a Karcsi gyerek miatt.

Egy ősszel az udvaron játszottunk, oszt eccécsak gyűtt egy ember. Megjegyeztem, mer bőrkabát vót rajta. Bőrkabátba akkoriba senkit nem láttam jární. Odagyűtt hozzánk, adott csokoládét, kérdezte a Karcsit meg minket. Oszt akkó mondták, hogy a vöröskeresztű gyűtt. Ez má úgy negyvenkilencebe vagy ötvenbe lehetett. Aztán mondta otthon anyám, hogy a nagybácsija keresteti a Kareszt. Mer mink csak így hítuk. Hornyik Karesznak. De a fölñöttek biztos tudták az igazi nevit, mer megtanáták. Mink úgy tartottuk, hogy a Jóska bátyya családtagja. Azt hallottuk, hogy Becsén kezdték keresni, de hogy hova való vót, hogy kivel kerűt Járekra három-négyéves korába, azt sose hallottam. Úgy ősszel kezdték keresni, oszt akkó tavasszal el is vitték. Jöttek érte, három ember, az a bőrkabátos, meg még kettő. De a gyerek nem akart menni, azt mondta: „Édesapó, csak akkó megyek, ha te is gyűssz!” A Jóska bátyya el is ment velük egy darabig. Hogy most Ujvidékig-e vagy medájig, nem tudom.

Aztán, kísűbb, írt levelet is a gyerek, de má Németországúbú. Meg küdött csomagot is karácsonyra, újévre. A Karcsinak nem vót olyan nagy anyagi tehetsége, de biztos a nagybátyja küdte. Vót a csomagba csokoládé, cukor meg egy fénykép. Meg egy alkalommal posztóanyag is. „No, nézd” – mutatta ángyi –, „mennyit nyöt a Karesz!” A bátyyámékná, még éltek, a kaszlira vót kiteve a fényképe.

Én is őrzök rula egy képet, de egíssz este nem tanátam, olyan rosszul látok mán, pedig biztos megvan.